

PAPER-II PUNJABI

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) _____

(Name) _____

2. (Signature) _____

(Name) _____

OMR Sheet No. :
(To be filled by the Candidate)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

(In figures as per admission card)

Roll No. _____
(In words)

J 2 4 1 1

Time : 1 ¼ hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 12

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. This paper consists of fifty multiple-choice type of questions.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
 - (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
 - (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
 - (iii) After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
4. Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the oval as indicated below on the correct response against each item.
Example :

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----

where (C) is the correct response.
5. Your responses to the items are to be indicated in the **Answer Sheet given inside the Paper I Booklet only**. If you mark at any place other than in the ovals in the Answer Sheet, it will not be evaluated.
6. Read instructions given inside carefully.
7. Rough Work is to be done in the end of this booklet.
8. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
9. You have to return the test question booklet and OMR Answer sheet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
10. Use only Blue/Black Ball point pen.
11. Use of any calculator or log table etc., is prohibited.
12. There is no negative marks for incorrect answers.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
2. इस प्रश्न-पत्र में पचास बहुविकल्पीय प्रश्न हैं ।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे, जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
 - (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।
 - (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चेक कर लें कि ये पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**
 - (iii) इस जाँच के बाद OMR पत्रक की क्रम संख्या इस प्रश्न-पुस्तिका पर अंकित कर दें ।
4. प्रत्येक प्रश्न के लिए चार उत्तर विकल्प (A), (B), (C) तथा (D) दिये गये हैं । आपको सही उत्तर के दीर्घवृत्त को पेन से भरकर काला करना है जैसा कि नीचे दिखाया गया है ।
उदाहरण :

(A)	(B)	(C)	(D)
-----	-----	-----	-----

जबकि (C) सही उत्तर है ।
5. प्रश्नों के उत्तर केवल प्रश्न पत्र I के अन्दर दिये गये उत्तर-पत्रक पर ही अंकित करने हैं । यदि आप उत्तर पत्रक पर दिये गये दीर्घवृत्त के अलावा किसी अन्य स्थान पर उत्तर चिह्नानंकित करते हैं, तो उसका मूल्यांकन नहीं होगा ।
6. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
7. कच्चा काम (Rough Work) इस पुस्तिका के अन्तिम पृष्ठ पर करें ।
8. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर नियत स्थान के अलावा अपना नाम, रोल नम्बर, फोन नम्बर या कोई भी ऐसा चिह्न जिससे आपको पहचान हो सके, अंकित करते हैं अथवा अभद्र भाषा का प्रयोग करते हैं, या कोई अन्य अनुचित साधन का प्रयोग करते हैं, तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित किये जा सकते हैं ।
9. आपको परीक्षा समाप्त होने पर प्रश्न-पुस्तिका एवं OMR उत्तर-पत्रक निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और परीक्षा समाप्ति के बाद उसे अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
10. केवल नीले/काले बाल प्वाइंट पेन का ही इस्तेमाल करें ।
11. किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।
12. गलत उत्तरों के लिए कोई अंक काटे नहीं जाएँगे ।

PUNJABI
ਪੰਜਾਬੀ
Paper-II
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ-II

Note : This paper contains **fifty (50)** objectives type questions, each question carrying **two (2)** marks. Attempt all the questions.

ਨੋਟ : ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿਚ **50** ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋ (2) ਅੰਕ ਹਨ । ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ ।

1. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਸਹੀ ਹੈ ? (A) ਭਾਸ਼ਾ. ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦਾਤ ਹੈ । (B) ਭਾਸ਼ਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਦਾਤ ਹੈ । (C) ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਾਤ ਹੈ । (D) ਭਾਸ਼ਾ ਸੁਤੇ-ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਾਤ ਹੈ । 2. ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਹਨ (A) ਧੁਨਿ, ਅਰਥ, ਵਾਕ (B) ਧੁਨੀ, ਲਿਪੀ, ਸ਼ਬਦ (C) ਰੂਪ, ਅਰਥ, ਸੰਚਾਰ (D) ਵਾਕ, ਵਿਆਕਰਣ, ਉਚਾਰਣ 3. ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ (A) ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਭੂਗੋਲ (B) ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਇਤਿਹਾਸ (C) ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (D) ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨੋਂ ਸਹੀ ਹਨ	4. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ (A) ਵਿਯੋਗਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ (B) ਸੰਯੋਗਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ (C) ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ (D) ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ 5. ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ (A) ਸਿੰਧੀ, ਮਰਾਠੀ, ਤੈਲਗੂ (B) ਰਾਜਸਥਾਨੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਪੰਜਾਬੀ (C) ਉੜੀਆ, ਤਮਿਲ, ਹਿੰਦੀ (D) ਉਰਦੂ, ਮਲਿਆਲਮ, ਬੰਗਲਾ 6. ਸਾਸਿਉਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਕਲਪ ਹਨ (A) ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਉਚਾਰ (B) ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਸਿਸਟਮ (C) ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਨਿਭਾਉ (D) ਪਾਠ ਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨ

7. ਸੂਚਿ-I ਸੂਚਿ-II
(a) ਇਕਾਲਿਕ	1. ਰੋਮਨ ਜੈਕਬਸਨ
(b) ਸੰਚਾਰ	2. ਦੈਰਿਦਾ
(c) ਵਿਰਚਨਾ	3. ਰੋਲਾਂ ਬਾਰਤ
(d) ਚਿਹਨ-ਤੱਤ	4. ਸਾਸਿਉਰ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	4	2	1	3
(B)	4	1	2	3
(C)	2	3	1	4
(D)	3	4	2	1

8. ਸੂਚਿ-I ਸੂਚਿ-II
(a) A
Descriptive
Grammar of
Paudhi	1. ਵਿਦਿਆ
ਭਾਸਕਰ ਅਰੁਣ
(b) ਗੁਰਮੁਖਿ ਲਿਪੀ
ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ
ਵਿਕਾਸ	2. L.
Bloomfield
(c) Language	3. Balbir Singh
Sandhu
(d) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ
ਇਤਿਹਾਸ	4. ਜੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਕ੍ਰਮ ਸਹੀ ਹੈ :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	2	1	3	4
(B)	3	2	4	1
(C)	3	4	2	1
(D)	4	2	1	3

9. ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਰਥਪੂਰਨ ਇਕਾਈ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

- (A) ਵਾਕਾਂਸ਼
(B) ਧੁਨੀਗ੍ਰਾਮ
(C) ਸ਼ਬਦ
(D) ਰੂਪਗ੍ਰਾਮ

10. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਲਟ ਜੀਭੀ ਵਿਅੰਜਨ ਹਨ

- (A) ਟ, ਠ, ਡ
(B) ਪ, ਫ, ਬ
(C) ਤ, ਥ, ਦ
(D) ਓ, ਅ, ਏ

11. ਹੇਠ ਲਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ :

- (A) ਲੌਕਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ,
ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼
(B) ਵੈਦਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਲੌਕਿਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ,
ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ
(C) ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਪਾਲੀ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ
(D) ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਪੰਜਾਬੀ, ਪਾਲੀ

12. ਮਲਵਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਖੇਤਰ ਹੈ :

- (A) ਜਲੰਧਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
(B) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਰੋਪੜ
(C) ਰੋਪੜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
(D) ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੋਗਾ, ਬਠਿੰਡਾ

13. ਅਰਥ-ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ :
- (A) ਅਰਥ ਸੰਕੋਚ, ਅਰਥ-ਆਦੇਸ਼, ਅਰਥ-ਰੂਪਾਂਤਰਨ
- (B) ਅਰਥ ਅਪਕਰਸ਼, ਅਰਥ ਉਤਕਰਸ਼, ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ
- (C) ਅਰਥ ਉਤਪੱਤੀ, ਅਰਥ ਵਿਸਤਾਰ, ਅਰਥ ਆਦੇਸ਼
- (D) ਅਰਥ ਅਪਵਰਤਨ, ਅਰਥ ਉਤਕਰਸ਼, ਅਰਥ-ਸੰਕੋਚ

14. ਕਥਨ A : ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਯੋਗ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਲਿਪੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣ ਲਈ ਏਨੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖੀ।

ਕਾਰਣ R : ਸੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਇਕ ਸੰਪੂਰਨ ਲਿਪੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਅਜੋਕੇ ਯੁਗ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ।

- (A) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਸਹੀ ਨਹੀਂ।
- (B) A ਗਲਤ ਹੈ, R ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- (C) R ਸਹੀ ਹੈ, A ਸਹੀ ਨਹੀਂ।
- (D) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ।

15. ਕਥਨ A : ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ : ਮੁੰਡਾ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ।

ਕਾਰਣ R : ਪਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮੂਲ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਤਤਸਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਤੇ ਤਦਭਵ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

- (A) A ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ, R ਸਹੀ ਹੈ।
- (B) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ।
- (C) A ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। A ਸਹੀ ਹੈ।
- (D) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹਨ।

16. ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਭੇਦ ਹੈ :

- (A) ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਾਵਿ ਦਾ
- (B) ਮੁਕਤਕ ਕਾਵਿ ਦਾ
- (C) ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਾਵਿ ਦਾ
- (D) ਖੰਡ ਕਾਵਿ ਦਾ

17. ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਾਵਿ ਦਾ ਭੇਦ ਹੈ

- (A) ਸੰਵਾਦ
- (B) ਅਭਿਨੈ
- (C) ਰੰਗਮੰਚ
- (D) ਰੂਪਕ

18. ਗੀਤੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਹੈ :
- (A) ਆਨੰਦਵਰਧਨ
(B) ਮੰਮਟ
(C) ਵਾਮਨ
(D) ਭਰਤਮੁਨੀ
19. ਭਾਰਤੀ ਚਿੰਤਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਵਿ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੈ :
- (A) ਧੁਨੀ
(B) ਅਲੰਕਾਰ
(C) ਗੀਤੀ
(D) ਰਸ
20. ਅਰਸਤੂਵਾਦੀ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ
- (A) ਅਦਵੈਤਮੂਲਕ
(B) ਦਵੈਤਮੂਲਕ
(C) ਦਵੰਦਾਤਮਕ
(D) ਨੈਤਿਕ
21. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਰੂਪਵਾਦੀ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਜੁੱਟ ਹੈ :
- (A) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ।
(B) ਹਰਿਭਜਨ, ਸਿੰਘ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ।
(C) ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ ।
(D) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੇ ।

22. ਸੂਚੀ-I ਸੂਚੀ-II
(a) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	1. ਦੈਰਿਦਾ
(b) ਉੱਤਰ-ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	2. ਲੈਵੀ ਸਤ੍ਰਾਸ
(c) ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	3. ਯਕ ਲਾਕਾਂ
(d) ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ	4. ਸਾਸਿਉਰ
- ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਹੀ ਮੇਲਾਨ ਹੈ ?
(a)	(b)	(c)	(d)
(A) 3	1	4	2
(B) 1	4	3	2
(C) 2	1	3	4
(D) 1	2	3	4

23. ਕਥਨ A : ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਗਿਆਨ-ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ, ਪਾਠ-ਆਲੋਚਨਾ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤ-ਇਤਿਹਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਸੰਦਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ।

ਕਾਰਣ R : ਕਿਉਂਕਿ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਰਜ ਅਧਿਐਨ ਅਧੀਨ ਕਿਰਤ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ ?

- (A) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ ।
(B) A ਗਲਤ ਹੈ, R ਸਹੀ ਹੈ ।
(C) A ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ । R ਗਲਤ ਹੈ ।
(D) A ਅਤੇ R ਦੋਨੋ ਗਲਤ ਹਨ ।

24. ਕਥਨ A : ਸਾਹਿਤ-ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਡੋ-ਅੱਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਦੇਈ ਸਥਾਨ ਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਾਰਣ R : ਪਰ, ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਕਿਰਤ ਚ ਪੂਰਬਲੇ ਸੋਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਪਰਵਰਤੀ ਕਿਰਤਾਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ

- (A) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ।
 (B) A ਗਲਤ ਹੈ, R ਸਹੀ ਹੈ।
 (C) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ।
 (D) A ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ।

25. ਨਿਮਨਲਿਖਿ ਦਾ ਸਹੀ ਕਾਲਕ੍ਰਮ ਦੱਸੋ :

- (A) ਦਮੋਦਰ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ, ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ
 (B) ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਨਜਾਬਤ
 (C) ਗੁਲਾਮ ਫਰੀਦ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ, ਹਾਸ਼ਮ ਸ਼ਾਹ, ਅਹਾਰਾ
 (D) ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਫ਼ਜ਼ਲ ਸ਼ਾਹ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ

26. ਸੂਚੀ-I ਸੂਚੀ-II

(a) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ	1. ਮੌਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ
(b) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੀਰੇ	2. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ
(c) ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਬ ਦੀ ਮੁਖ਼ਤਸਰ ਤਾਰੀਖ	3. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ
(d) ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜੰਗਨਾਮੇ	4. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਹੀ ਮੇਲਾਨ ਹੈ ?

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) 3	1	4	2
(B) 1	3	2	4
(C) 2	4	1	3
(D) 4	2	3	1

27. ਸੂਚੀ-I ਸੂਚੀ-II

(a) ਅਸਤਿੱਤਵਵਾਦੀ	1. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
(b) ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ	2. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ
(c) ਰੁਮਾਂਸਵਾਦੀ	3. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ
(d) ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ	4. ਬਾਬਾ ਬਲਵੰਤ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਹੀ ਮੇਲਾਨ ਹੈ ?

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) 1	2	3	4
(B) 4	3	2	1
(C) 3	4	1	2
(D) 2	1	4	3

28. ਸੂਚੀ-I ਸੂਚੀ-II
(a) ਦੋਹੜੇ	1. ਸੁਲਤਾਨ ਬਾਹੂ
(b) ਗਜ਼ਲ	2. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ
(c) ਗੀਤ	3. ਹਾਸ਼ਮ
(d) ਸੀਹਰਫ਼ੀ	4. ਤਖ਼ਤ ਸਿੰਘ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਸਹੀ ਮੇਲਾਨ ਹੈ ?

(a)	(b)	(c)	(d)
(A) 3	4	2	1
(B) 1	2	3	4
(C) 4	3	2	1
(D) 2	1	4	3

29. ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਾਮਾਣਿਕ ਆਧਾਰ ਹੈ

- (A) ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ
(B) ਸਾਹਿਤਕ ਵਾਦ
(C) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ
(D) ਰੂਪਾਕਾਰਿਕ ਪਰਿਪੇਖ

30. ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੰਕਲਪ ਹੈ :

- (A) ਵਸਤੂ ਤੇ ਰੂਪ
(B) ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ
(C) ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਦਾਰਥਵਾਦ
(D) ਵਰਗ-ਭੇਦ

31. ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਦੇ ਨਾਇਕ ਹਨ :

- (A) ਮਰਯਾਦਾ ਭੰਜਨ
(B) ਸੂਰਵੀਰ
(C) ਆਦਰਸ਼ ਪ੍ਰੇਮੀ
(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

32. ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (A) ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਹਿਤ
- ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਿੰਦ
(B) ਲੋਕ ਨਾਟਕ - ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ
(C) ਰੰਗ ਮੰਚ - ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ
(D) ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ — ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ

33. ਬਾਰਾਮਾਹ ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਕਿਸ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- (A) ਚੇਤ
(B) ਪੋਹ
(C) ਸਾਵਣ
(D) ਵਿਸਾਖ

34. 'ਮਾ ਜੰਮੀ ਨਾ ਪੁੱਤ ਬਨੇਰੇ' ਕੀ ਹੈ ?

- (A) ਬੁਝਾਰਤ
- (B) ਅਖਾਣ
- (C) ਲੋਕੋਕਤੀ
- (D) ਮੁਹਾਵਰਾ

35. ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਸਰੂਪ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ :

- (A) ਪ੍ਰੀੜੀ-ਦਰ-ਪੀੜੀ ਉੱਤੇ
- (B) ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਤੇ
- (C) ਲੋਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉੱਤੇ
- (D) ਲੋਕ ਰੂੜੀ ਉੱਤੇ

36. ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦਾ ਮੂਲ ਲੱਛਣ ਹੈ :

- (A) ਵਿਕਾਸਮੁਖਤਾ
- (B) ਸੰਸਾਰਮੁਖਤਾ
- (C) ਲੋਕਮੁਖਤਾ
- (D) ਪਦਾਰਥਮੁਖਤਾ

37. ਕਥਨ A : ਲੋਕਯਾਨਿਕ ਜੀਵਨ-ਵਿਧੀ ਮਾਨਵੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਣ R : ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਕਾਲ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ ?

- (A) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ।
- (B) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ।
- (C) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ।
- (D) A ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ।

38. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਕ-ਧੰਧਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਜੁੱਟ ਹੈ

- (A) ਕੱਤਲਾ, ਕੁੰਡਕਾਰੀ, ਲੁਹਾਰਾ
- (B) ਤਰਖਾਲਾ, ਸੁਨਿਆਰਾ, ਬੁੱਤਤਰਾਸ਼ੀ
- (C) ਪਿੰਜਾਈ, ਤੁੰਬਾਈ, ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ
- (D) ਸੁਨਿਆਰਾ, ਵਲਜ, ਮੂਰਤੀਕਾਰੀ

39. ਹੇਠਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਕਲਾ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (A) ਫੁਲਕਾਰੀ, ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ
- (B) ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ, ਕੁੰਡਕਾਰੀ
- (C) ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ, ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ
- (D) ਸੰਗੀਤਕਾਰੀ, ਮੂਰਤੀਕਾਰੀ

40. ਲੋਕ-ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

- (A) ਕੈੱਠਾ, ਹਾਰ
- (B) ਝੁਮਕੇ, ਵਾਲੀਆਂ
- (C) ਮੁੰਦਰਾਂ, ਕੋਕਾ
- (D) ਚੂੜੀਆਂ, ਗਜਰੇ

41. ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਜੁੱਟ ਹੈ :

- (A) ਕਾਂ ਬੋਲਣਾ, ਕੁੱਤਾ ਭੌਂਕਣਾ
- (B) ਕੁੱਕਡ ਬਾੱਗ, ਉੱਲੂ ਬੋਲਣਾ
- (C) ਨਿੱਛ ਪੈਣਾ, ਰਸਤਾ ਕੱਟਣਾ
- (D) ਲਾਲ ਹਨੇਰੀ, ਕੋਇਲ ਕੂਕਣਾ

42. ਲੋਕ ਗੀਤਿ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (A) ਹਾਰ ਸ਼ਿਗਾਰ, ਗਾਨਾ, ਬੰਨਣਾ
- (B) ਮਾਂਝੇ ਪੈਣਾ, ਪਾਲੀ ਵਾਰਨਾ
- (C) ਵਾਰਾ ਫੇਰਾ, ਨਿਉਂਦਰਾ
- (D) ਵਾਗ ਫੜਨੀ, ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣਾ

43. ਲੋਕ-ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਜੁੱਟ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (A) ਕੁਸ਼ਤੀ, ਨਕਲ
- (B) ਨਾਟਕ, ਖੁੰਢ ਚਰਚਾ
- (C) ਰਾਮ ਲੀਲਾ, ਅਖਾੜਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ
- (D) ਛਿੱਜ ਪਾਉਣੀ, ਕੱਥਡੀ

44. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੋਜਕਾਰ ਹੈ

- (A) ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
- (B) ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ
- (C) ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ
- (D) ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

45. ਮਧੋਕਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੋਜਕਾਰ ਹੈ :
- (A) ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
(B) ਅਤਰ ਸਿੰਘ
(C) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
(D) ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ

46. ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੋਜਕਾਰ ਹੈ :
- (A) ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
(B) ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ
(C) ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
(D) ਸੁਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂਰ

47. ਕਥਨ A : ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਟਾਈਲਸ਼ੀਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੱਖ ਹੈ । ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ MLA ਸਟਾਈਲਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਿਲ ਹੈ ।

ਕਾਰਣ R : MLA ਸਟਾਈਲ ਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ ?

- (A) A ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ ।
(B) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ ।
(C) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਗਲਤ ਹੈ ।
(D) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ ।

48. ਕਥਨ A : ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਦੇ ਸ਼ੋਧ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੱਖ ਹਨ । ਸ਼ੋਧ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਲੇਖਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ, ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ ਆਦਿ ਪੱਖਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਕਾਰਣ R : ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ :

- (A) A ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ, R ਸਹੀ ਹੈ ।
(B) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਗਲਤ ਹਨ ।
(C) A ਸਹੀ ਹੈ, R ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਹੀ ਹੈ ।
(D) A ਅਤੇ R ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ ।

49. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ 49 ਅਤੇ 50 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ
- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਇਤਿਹਾਸ-ਨਾਇਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਯੁਗ ਦੀ ਹਰ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਵਿਦਰੋਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪਏ ਬਿੰਬ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਰੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਦਰੋਹ ਭਾਵ ਬੜਾ ਡੂੰਗਾ ਨਕਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਵਾਹਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ, ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਸਾਹਸਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤਰਦੇ ਹਨ । ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ । ਇਤਨਾ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਆਪਣਾ ਸੰਪੂਰਨ ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਪਥਰਾ ਚੁੱਕੀ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਤਮ-ਆਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਅੰਦਰਲੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਰੂਪ ਦੇ ਕਵੈਤ ਅਤੇ ਦਵੰਦ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੰਗਾਰਨਾ ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਥੀਮ ਹੈ :

- (A) ਅੰਦਰਲੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸੱਚ ਦਾ ਦਵੈਤੀ ਰੂਪ
- (B) ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਰੂਪ
- (C) ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਮਾਨਸ ਦਾ ਵਿਦਰੋਹੀ ਸਰੂਪ
- (D) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

50. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੇ ਤਰਕ ਅਨੁਸਾਰ :

- (A) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਦਰੋਹੀ ਹੈ ।
- (B) ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।
- (C) ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਪਥਰਾ ਚੁਕੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
- (D) ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਦਬੈਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ।

Space For Rough Work